

Sygn. akt V KK 251/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 27 września 2016 r.
sprawy **D. S.**
skazanego z art. 148 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 17 lutego 2016 r., sygn. akt II AKa .../16
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 20 października 2015 r., sygn. akt III K .../15

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego - adw. D. G. (Kancelaria Adwokacka) - kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł, w tym 23 % tytułem podatku VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne i poniesionymi wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Ś., wyrokiem z dnia 20 października 2015 roku (sygn. akt III K .../15) uznał D. S. za winnego tego, że w nocy z 17 na 18 stycznia 2015 r. w Z., działając z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia J. S., wielokrotnie zadał mu uderzenia nożem powodując 18 ran kłutych i kłuto - ciętych głowy, klatki

piersiowej, szyi, skutkujących krwawieniem śródczaszkowym, odłą prężną oraz znaczną utratą krwi, które doprowadziły do ostrej niewydolności krążeniowo oddechowej, w następstwie której pokrzywdzony zmarł to jest zbrodni z art.148 § 1 k.k. i za to przestępstwo wymierzono oskarżonemu karę 15 lat pozbawienia wolności.

Jednocześnie Sąd Okręgowy uznał w/w za winnego tego, że w dniu 21 stycznia 2015 r. w P., znajdując się w stanie nietrzeźwości 1,84 promila alkoholu we krwi, prowadził w ruchu lądowym samochód osobowy marki Skoda Oktawia tj. występku z art. 178a § 1 k.k. i na podstawie tegoż przepisu wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd wymierzył D. S. karę łączną 15 lat pozbawienia wolności, zaś na podstawie art.42 § 2 k.k. orzekł zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 3 lat.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności, Sąd zaliczył okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania od dnia 21 stycznia 2015r. do 20 października 2015r., zaś na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzekł w przedmiocie dowodów rzeczowych.

Powyższym wyrokiem rozstrzygnięto też o kosztach procesu.

Wskazany wyrok został zaskarżony apelacjami przez prokuratora – na niekorzyść oskarżonego oraz przez obrońcę oskarżonego.

Prokurator zarzucił w apelacji rażącą niewspółmierność wymierzonej D. S. kary 15 lat pozbawienia wolności za czyn określony w art. 148 § 1 k.k. a tym samym kary łącznej w wymiarze 15 lat pozbawienia wolności domagając się zmiany wyroku i wymierzenia kary bezwzględnej 25 lat pozbawienia wolności za czyn z art. 148 § 1 k.k. oraz kary łącznej w takim samym wymiarze.

Obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w części dotyczącej skazania za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. sformułowała następujące zarzuty:

„1. obrazy przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść wyroku tj.: art. 7 k.p.k. i art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k. wyrażającej się w oddaleniu wniosków dowodowych obrony sformułowanych na piśmie z dnia 3 września 2015 r. oraz na rozprawie w dniu 20 października 2015 r. dotyczących przeprowadzenia dowodów z opinii biegłych zarówno uzupełniających

opinii psychologiczno - psychiatrycznej oraz biegłego z zakresu neurologii jak i z opinii biegłego z zakresu chirurgii i ortopedii, mimo iż:

a) w związku z pozyskaną przez Sąd I instancji nową dokumentacją medyczną dotyczącą oskarżonego, pochodzącą z Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego [...], potwierdzającą zaburzenia oskarżonego o charakterze neurologicznym, a zatem pozostającym ściśle w sferze psychiki oskarżonego, w szczególności wobec wynikających z epikryzy karty informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 2 września 2014r. zaleceń wykonania badania EEG oskarżonego; którą biegli psychiatrzy oraz psycholog nie dysponowali wydając opinię w sprawie, należy uznać, iż jest ona niepełna, przez to także niejasna, bowiem nie uwzględnia wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia konkretnej kwestii okoliczności;

b) zmiana przez oskarżonego wyjaśnień co do początkowej fazy przebiegu zdarzenia tj. wskazania przez oskarżonego, iż został zaatakowany nożem przez ojca; pozyskania w tym zakresie przez Sąd I instancji potwierdzenia w postaci karty indywidualnej pielęgnacji istnienia do chwili obecnej widocznych u oskarżonego obrażeń palców lewej ręki oraz istnienia ograniczenia ruchomości tychże palców, pozwalające na ocenę pod kątem mechanizmu ich powstania po osobistym badaniu; dawały obiektywną możliwość zweryfikowania wersji podawanej przez oskarżonego pod kątem jej wiarygodności;

co w konsekwencji doprowadziło do błędu w ustaleniach faktycznych (tzw. błąd „braku”), skutkujący przyjęciem, iż w stosunku do oskarżonego nie zachodzi podstawa do zastosowania art. 31 § 1 lub 2 k.k. bądź też nie zachodzą przesłanki określone przepisem art. 148 § 4 k.k., a zatem spowodowało przedwczesne ustalenie, że oskarżonemu można przypisać winę i nie znajdzie zastosowania norma określona przepisem art. 1 § 3 k.k. oraz, że oskarżony działał z zamiarem bezpośrednim;

2. w zakresie orzeczenia o kosztach zawartego w pkt. VIII wyroku”.

W apelacji obrońca wniosła także o uzupełnienie przewodu sądowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów:

„1. z opinii biegłego z zakresu chirurgii i ortopedii, wydanej po badaniu oskarżonego, u którego do chwili obecnej utrzymują się widoczne blizny po

nacięciach oraz ograniczenia ruchowe palców lewej ręki, na okoliczność ustalenia czy charakter obrażeń lewej dłoni oskarżonego, wskazuje na wiarygodność jego wyjaśnień co do sposobu i czasokresu ich powstania tj. w wyniku obrony przed atakiem nożem przez ojca;

2. uzupełniającej opinii psychologiczno - psychiatrycznej oraz biegłego z zakresu neurologii na okoliczność ustalenia, czy pozyskana przez Sąd I instancji nowa dokumentacja medyczna dotycząca oskarżonego pochodząca z Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego, w szczególności wynikające z epikryzy karty informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 2 września 2014r. zalecenia wykonania badania EEG w warunkach poradni neurologicznej, ma wpływ na dotychczasową opinię co do ziszczenia się przesłanek z art. 31 k.k., a nadto wypowiedzenie się czy w świetle zmienionych wyjaśnień oskarżonego (rozprawa z dnia 27 sierpnia 2015r.), a wskazujących na zaatakowanie go nożem, zweryfikowanych opinią biegłego z zakresu chirurgii i ortopedii, uwzględniając dotychczasowe okoliczności związane z trudną sytuacją życiową i rodzinną oskarżonego, możemy mówić o silnym wzburzeniu usprawiedliwionym okolicznościami w rozumieniu przepisu art. 148 § 4 k.k.”

Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu obu apelacji, wyrokiem z dnia 17 lutego 2016 r. (sygn. akt II AKa .../16) utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Od powyższego wyroku kasację w części dotyczącej skazania za przestępstwo z art. 148 § 1 k.k. wywiodła obrońca D. S. zarzucając rażące naruszenia przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj.:

1. „art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. wyrażające się w powieleniu przez Sąd II instancji, wadliwych ustaleń Sądu I instancji, poprzez dokonanie, z pominięciem niezbędnych wiadomości specjalnych, oceny dokumentacji medycznej pochodzącej z Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego, potwierdzających zaburzenia oskarżonego o charakterze neurologicznym, co było wynikiem oddalenia wniosku obrońcy o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii psychologiczno- psychiatrycznej, a skutkowało pozbawieniem skazanego możliwości zweryfikowania jego sytuacji pod kątem możliwości zastosowania przepisu art. 31 § 1 lub 2 k.k.

2. art.193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. wyrażające się w powieleniu przez Sąd II instancji, wadliwych ustaleń Sądu I instancji, poprzez ich dokonanie z pominięciem wskazań wiedzy specjalnej i zastąpienia jej własną oceną zdarzeń, a to przyjęcie, że wobec faktu, „że od tragicznego zdarzenia minął ponad rok i stwierdzenie za pomocą opinii biegłego z zakresu chirurgii i ortopedii kiedy dokładnie (w jakich okolicznościach, co było ich przyczyną) powstały obrażenia palców lewej dłoni po których pozostały tylko blizny nie jest możliwe" (str.7 uzasadnienia), a będące skutkiem oddalenia wniosku dowodowego obrońcy o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłych z zakresu chirurgii i ortopedii, co w efekcie pozbawiło skazanego możliwości potwierdzenia wersji przebiegu zdarzenia ostatecznie przez niego podawanej tj. iż bezpośrednio przed zdarzeniem został zaatakowany przez ojca nożem, co mogłoby w efekcie prowadzić do ustalenia, że skazany działał w warunkach przewidzianych w art. 148 § 4 k.k.

3. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na bezkrytycznej akceptacji przez Sąd II instancji, sposobu oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego dokonanej przez Sąd I instancji, co skutkowało naruszeniem w/w przepisów postępowania i ostatecznie pozbawiło skazanego prawa do rzetelnego procesu”.

Stawiając powyższe zarzuty obrońca skazanego D. S. wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Regionalnej wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k. i w związku z powyższym została oddalona.

Pierwszy z zarzutów kasacyjnych – sprowadzający się do naruszenia art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., w którym obrońca wskazuje na rzekomą wadliwość oceny dokumentacji medycznej pochodzącej z Samodzielnego Szpitala Wojewódzkiego, co zdaniem obrońcy było wynikiem oddalenia jej wniosku o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii

psychologiczno – psychiatrycznej, w oczywisty sposób nie jest zasadny. W tym kontekście należy zauważyć, że skazany D. S., z uwagi na okoliczności ujawnione w trakcie postępowania przygotowawczego, w tym uprzednią hospitalizację wynikającą z podjętej próby samobójczej, był badany przez biegłych psychiatrów i psychologa w warunkach obserwacji sądowo – psychiatrycznej. W opinii psychiatrycznej, przy wydawaniu której uwzględniono także uprzednie przypadki hospitalizacji skazanego, opiniujący w sprawie lekarze psychiatrzy wyraźnie wskazali, iż *tempore criminis* D. S. nie miał zniesionej ani ograniczonej w stopniu znacznym zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem (k. 317 – 330). Podkreślenia wymaga też to, iż w ramach obserwacji sądowo – psychiatrycznej przeprowadzone zostało też badanie tomograficzne głowy skazanego (k. 327). Trafnie Sąd Apelacyjny uznał wydaną opinię psychiatryczną (oraz opinię psychologiczną) jako kompletną, pełną i jasną w szczególności z perspektywy konieczności ustalenia poczytalności skazanego w chwili czynu. Skoro tak, zasadnie Sąd Apelacyjny oddalił wniosek dowodowy obrońcy ponowiony w postępowaniu apelacyjnym powołując się na treść art. 201 k.p.k. (k. 613 – 614). Nie doszło też do naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 170 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k., gdyż sfera związana z koniecznością powołania uzupełniającej opinii biegłych powinna zostać rozstrzygnięta w obszarze art. 201 k.p.k. i tak też w tej sprawie się stało.

Drugi zarzut kasacji – wskazujący na naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 3 i 4 k.p.k. poprzez zaniechanie zasięgnięcia opinii biegłego z zakresu chirurgii i ortopedii na okoliczność wystąpienia u skazanego obrażeń i niedowładu palców lewej dłoni, zdaniem Sądu Najwyższego także okazał się oczywiście bezzasadny. W uzasadnieniu postanowienia oddalającego wniosek dowodowy (k. 613) Sąd Apelacyjny w sposób bardzo szczegółowy wyjaśnił dlaczego powyższy wniosek należało oddalić z powołaniem się na treść art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. Stosowny wywód w tym przedmiocie został poczyniony także w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego i stanowisko tam zaprezentowane jest przekonujące, zaś zarzut kasacyjny w tym zakresie stanowi jedynie polemikę z trafnymi wskazaniem zamieszczonymi w części motywacyjnej wyroku sądu odwoławczego.

Nie można także przyznać waloru zasadności trzeciemu z zarzutów kasacyjnych – naruszenia przez Sąd II instancji art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez bezkrytyczną akceptację sposobu dokonywania przez Sąd Okręgowy oceny zgromadzonego materiału dowodowego. Obrońca sugeruje w kasacji, że doszło w tym wypadku do „zaabsorbowania” naruszeń w obszarze art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. zaistniałych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym. Z niczym takim nie mieliśmy jednak do czynienia, co potwierdza lektura niezwykle wnikliwego uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego wykazującego także to, że Sąd Okręgowy nie naruszył art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe argumenty Sąd Najwyższy oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną.

Kierując się wskazaniem art. 637a k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. – Sąd Najwyższy zwolnił skazanego od kosztów sądowych za postępowanie kasacyjne i poniesionymi wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa. Rozstrzygnął też zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze w zw. z § 17 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801) o kosztach za sporządzenie i wniesieni kasacji.